

Se vedlagte liste

Deres ref	Vår ref	Dato
	21/1316-1	17. februar 2021

Høring av forslag til endringer i produksjonsområdeforskriften

Nærings- og fiskeridepartementet foreslår med dette endringer i produksjonsområdeforskriftens bestemmelser om unntak. Forslagene har til formål å gjøre regelverket mer presist.

Departementet har besluttet at høringen gjennomføres med forkortet høringsfrist. Frist for å inngi uttalelse er **10. mars 2021**.

Bakgrunn

Produksjonsområdeforskriften deler kysten inn i 13 produksjonsområder og bestemmer at hver kommersielle tillatelse til matfiskoppdrett med laks, ørret og regnbueørret er hjemmehørende i et av disse områdene. Produksjonskapasiteten på tillatelsesnivå reguleres på bakgrunn av påvirkning på vill laksefisk fra samlet smitte av lakselus i produksjonsområdet. Miljøtilstanden uttrykkes som et trafikklys som definerer tre kategorier – rød (uakseptabel påvirkning), gul (moderat påvirkning) og grønn (akseptabel påvirkning). Ordningen «fargelegger» dermed landet i "røde", "gule" og "grønne" områder, hvor de henholdsvis kan måtte redusere, fryse eller øke produksjonen.

En unntaksordning basert på mengden lakselus og antall medikamentelle behandlinger på lokalitetsnivå ble innført med produksjonsområdeforskriften i januar 2017. Det er siden produksjonsområdeforskriften ble vedtatt, blitt gjennomført to runder med «fargelegging» av produksjonsområdene. Det har også vært to runder med kapasitetsjusteringer. Den siste runden innebærer også nedjustering av kapasiteten i "røde" produksjonsområder.

Gjeldende system for unntak bygger på at driften på en lokalitet danner grunnlag for om produksjonen på tillatelsesnivå kan øke uavhengig av miljøtilstanden i produksjonsområdet.

Unntaksbestemmelsene i produksjonsområdeforskriften tar sikte på å sikre at drift som påvirker indikatoren i trafikklyssystemet i vesentlig mindre grad enn "ordinær" drift får unntak fra et ev. nedtrekk i et produksjonsområde. Bestemmelsen gir et dobbelt incentiv, fordi den også åpner for vekst. Unntaketets omfang og grunnlag for vekst bestemmes av den produksjonen som har funnet sted på de lokalitetene som kvalifiserer for unntak. Det kan her legges til at vekst på bakgrunn av unntaksbestemmelsen har vært gitt til fastpris, noe som har vist seg å være langt rimeligere enn å kjøpe tilsvarende vekst i auksjonene.

Bestemmelsene om unntak skal sikre viktige hensyn; herunder at

- det ikke foretas unødvendige nedtrekk i produksjonskapasitet
- at det ikke gis unntak fra nedtrekk på lokaliteter som rent faktisk ikke påvirker indikatoren i vesentlig mindre grad enn andre lokaliteter (gjennom nødvendige avgrensninger i kvalifikasjonsbestemmelser)
- at det gis incentiver til å drive med minimal lakselusbelastning
- gi økonomiske incentiver til investeringer i miljøvennlig drift, samtidig som det gis muligheter for vekst

Bestemmelsene om unntak har vært vanskelig å utforme på en måte som sikrer de ovennevnte hensyn, og mange oppfatter dem som vanskelig tilgjengelig. Departementet foreslår nå enkelte mindre endringer i bestemmelsene om unntak, som vi tar sikte på å gjøre gjeldende før neste periode for å kvalifisere for unntak starter. Formålet med dette er å klargjøre bestemmelsene slik at det blir lettere for den enkelte oppdretter å vurdere om man kvalifiserer for unntak og for å lette saksbehandlingsbyrden til Mattilsynet, samtidig som hensynene over kommer tydeligere fram.

Det er krevende både for de som søker og for de som må behandle søknader etter regelverket dersom det er uklart og vanskelig å forstå. I forslaget har vi derfor prøvd å gjøre kravene så klare at det ikke skal være nødvendig å lure på om driften ved en lokalitet kvalifiserer eller ikke.

Endringene vil gjelde for søknadsrunden som kommer i 2023.

Nærmere om forslagene til forskriftsendringer

Overgang fra fastsatt dato til uke

Dagens produksjonsområdeforskrift § 12 første ledd bestemmer at:

"Uavhengig av miljøstatus i produksjonsområdet, kan departementet gi tilbud til innehaver av tillatelse som har lokaliteter der

a).....

b) det

1) var færre enn 0,1 voksne hunnlus per fisk ved alle tellingene i perioden 1. april til 30. september, eller at utslippet av egg og fritt svømmende stadier av lakselus til

miljøet ikke er større enn det utslippet ville ha vært fra et tilsvarende antall fisk med et lusenivå på 0,1 voksne hunnlus i gjennomsnitt per fisk.."

Som det fremgår av bestemmelsen inngår alle tellinger som har funnet sted før og etter en dato. Forskrift 12. mai 2012 nr. 1140 om lakselusbekjempelse (luseforskriften) §§ 6 og 10 krever ukentlig telling og rapportering. Lokalitetene teller lakselus én uke og rapporterer inn tirsdag uken etter. Å gå fra datoer til ukestall vil dermed skape større klarhet og koherens i regelverket. Departementet foreslår at produksjonsområdeforskriften endres slik at kravet skal gjelde fra uke til uke, slik at bestemmelsen bedre harmonerer med tellekravene i lakselusregelverket. Departementet foreslår dermed at alle tellinger fra uke 14 til uke 40 skal telle med. Ettersom vilkåret stiller krav om lave lusetall fra og med uke 14 til og med uke 40 i hvert av årene i kvalifikasjonsperioden innebærer det rapporteringer fra uke 15 til og med uke 41.

Håndtering av telleusikkerhet

Kriteriene for unntak innebærer at oppdretter må holde svært lave lakselusnivå; *under 0,1 hunnlus i snitt per laks i perioden 1. april til 30. september*. Det lave nivået, kombinert med tellekravene innebærer en telleusikkerhet som det må tas høyde for. En nærmere redegjørelse for hvordan telleusikkerhet slår ut er tilgjengelig her: [Telling av lakselus - Hvordan forstå og håndtere usikkerheten i telleresultatene \(vetinst.no\)](http://www.vetinst.no)

I produksjonsforskriften § 12 annet ledd er dette implementert slik:

"Selv om det observerte lusenivået på en lokalitet overskrider lusegrensen angitt i første ledd, kan departementet likevel gi tilbud til innehaver av tillatelse så fremt den observerte verdien

- 1. oversteg 0,17 kun ved en telling per periode nevnt i første ledd bokstav a, og*
- 2. et lusenivå høyere enn 0,1 voksne hunnlus ikke ble påvist i mer enn tre påfølgende tellinger i løpet av perioden."*

Som det kan observeres er det ved en inkurie introdusert en usikkerhet i hvordan forskriften § 12 første og annet ledd skal sees i sammenheng, gjennom at det i første ledd er slik at det skal være *"færre enn 0,1 voksne hunnlus ved alle tellinger..."*, mens det i annet ledd brukes begrepet *"over 0,1"*. Dermed oppstår spørsmålet om hvordan en telling på 0,10 hunnlus skal håndteres.

Departementet foreslår at dette nå løses ved at den delen av bestemmelsen som skal håndtere telleusikkerhet bruker begrepet *"et lusenivå likt eller høyere enn 0,1 voksne hunnlus..."*. Forslaget innebærer en liten innstramming, i og med at telleusikkerhetsbestemmelsen i dag slår inn på 0,105, mens det nå vil slå inn på 0,10. Regelen uttrykker likevel det samme, at lokaliteten i kvalifikasjonsperioden skal ha hatt et reelt lusenivå mindre enn 0,1 hunnlus per fisk.

Diskvalifisering av lokaliteter som har fått pålegg om reduksjon i MTB

Det fremgår ikke eksplisitt av dagens bestemmelse i produksjonsområdeforskriften at lokaliteter som er underlagt pålegg om reduksjon i MTB på grunn av utfordringer med lakselus, ikke er kvalifisert for unntak. Etter departementets syn harmonerer det dårlig med målet for unntaksordningen om å være rettferdig og troverdig hvis en lokalitet kvalifiserer for unntak, samtidig som lokalitetens MTB er underlagt pålegg om reduksjon. Har Mattilsynet truffet vedtak om midlertidig biomassereduksjon på en lokalitet, skjer det etter vesentlige brudd på lusegrensen. Forslaget skal sikre og synliggjøre at unntaket ikke gjelder de som har lave lusetall fordi myndighetene har tvunget gjennom lavere produksjon for å forebygge høyt smittepress av lakselus.

Det er i forslag til bestemmelse i § 12 første ledd bokstav b presisert at vilkåret gjelder når det ikke er fattet vedtak om midlertidig biomassereduksjon grunnet overskridelser av luseregelverket.

Vilkår om at lokaliteten har holdt lakselusnivået innenfor kravene i luseforskriftens § 8

Dette forslaget til vilkår er nytt. Innenfor dagens regelverk kan en lokalitet bryte grensen i forskrift 12. mai 2012 nr. 1140 om lakselusbekjempelse (luseforskriften) § 8 utenom perioden fra april-september og én gang i perioden april-september (men dette er av hensyn til telleusikkerhet) og likevel kvalifisere for unntak.

Departementet bemerker igjen at formålet med unntaksbestemmelsene vanskelig oppfylles om det tillates at lokaliteter som bryter lakselusregelverket kvalifiserer for unntak. Mattilsynet har videre opplyst om at det finnes eksempler på saker der lokaliteter har lus over lusegrensen forut for tidspunktet den ville laksen vandrer ut. Lokaliteten kan så brakklegges i to måneder, for så å sette ut ny smolt og søke om unntak/kapasitetsøkning. Lokaliteten kan da ha bidratt til å øke smittepresset i sitt produksjonsområde, men likevel komme inn under unntaksordningen.

Departementet bemerker at det generelt er vanskelig å koble den direkte påvirkningen fra enkeltanlegg til den samlede påvirkningen på villfisken i ett produksjonsområde, men at det uansett vil ha betydning å holde lusenivåene samlet sett lave forut for den mest sårbare perioden, slik at smittepresset ikke er høyt når villfisken vandrer. Å holde smittepresset nede også resten av året handler om å ivareta villfisken og forebygge oppbygging av smittepress innenfor den mest sårbare tiden. Dette fører til bedre smittesituasjon for villfisken både i perioden vår til høst, men også slik at smittepresset ikke har bygd seg opp rett forut for utvandringsperioden.

Forslaget vil også innebære at en enkelt telling over 0,2 i smoltutvandringsperioden vil diskvalifisere for unntaksvekst, mens det det i dag er tillatt, jf. reglene om telleusikkerhet. Samlet sett kan dette medføre at noen få lokaliteter som tidligere kvalifiserte for unntak, nå ikke vil kvalifisere. Vi mener imidlertid forslaget bedre ivaretar formålet med ordningen enn gjeldende regelverk.

Økonomiske og administrative konsekvenser

Departementet vurderer at forslagene til endringer vil bidra til et regelverk som bedre ivaretar formålene med unntaksordningen.

Forslagene vil føre til at det vil bli noe vanskeligere å oppfylle kriteriene for unntak. Det er imidlertid vanskelig å vurdere hvor mange som på grunn av disse endringene isolert sett ikke vil få unntak da dette er avhengig av hvordan aktørene innretter seg. Endringene vil klargjøre regelverket, og på den måten redusere saksbehandlingsbyrden knyttet til behandling av søknader/klager om unntak.

Høringsinnspill

Det følger av utredningsinstruksen punkt 3-3 at høringsfristen normalt skal være på tre måneder og ikke mindre enn seks uker. Forslaget innebærer ikke store endringer, men er hovedsakelig en presisering av gjeldende regelverk. Dersom forslaget til endring skal være gjeldende i hele den perioden det kan søkes om unntak på grunnlag av i 2023, vil det ikke være hensiktsmessig å ha en tre måneders høring. Frist for å sende inn høringssvar er derfor satt til 10. mars 2021.

Høringer er åpne, og alle kan sende innspill til oss. Vi ber om at høringssvar sendes inn digitalt ved å bruke skjemaet for høringssvar på regjeringen.no.

Les høringen og gi høringssvar her: www.regjeringen.no/id/2834917

eller send høringssvar på e-post til postmottak@nfd.dep.no.

Med hilsen

Vegard Haukeland (e.f.)
kst. avdelingsdirektør

Nina Eriksen Vinje
fagdirektør

Dokumentet er elektronisk signert og har derfor ikke håndskrevne signaturer